

Programmabegroting 2023

Vastgesteld door raad

3 november 2022

Duurzaamheid

Concerndirecteur: M.R.A. Cornelissen

Inleiding

Onze samenleving bevindt zich op een kantelpunt. Wereldwijde economische, sociaal-maatschappelijke en ecologische crises hebben de kwetsbaarheid ervan getoond. Klimaatverandering, stijgende energieprijzen, voedsel- en grondstoffenschaarste en het afnemen van plant- en diersoorten staan op dit moment hoog op de (inter)nationale agenda. Naar de toekomst toe zal duurzame ontwikkeling alleen maar in belang toenemen.

Duurzaamheid is een veelomvattend maar vaak uitgehold begrip. Daarnaast heeft duurzaamheid te kampen met een imago 'duur' 'soft' en 'elitair' te zijn. Het tegendeel is waar. We hebben iedereen nodig om onze samenleving meer robuust en toekomstbestendig te maken. Wanneer de drie P's (People, Planet en Profit) integraal en toekomstgericht worden toegepast in keuzes op alle beleidsterreinen werken we samen aan een financieel-economisch, sociaal-maatschappelijk en ecologisch gezonde toekomst.

Coalitieakkoord

De afgelopen jaren is er hard gewerkt aan een duurzaam Diemen. Ook in deze bestuursperiode blijven we hierop inzetten. In het coalitieakkoord 'Groen, open, inclusief en sociaal' staat het als volgt: *"We willen een schoon en duurzaam Diemen achterlaten voor de volgende generaties. Daarbij hebben we oog voor de inwoners die achterop dreigen te raken. Met daadkrachtige maatregelen pakken we energiearmoede aan en zorgen we dat niemand achterblijft"*

In de coalitieperiode 2022-2026 zal de uitvoering van de duurzaamheidsagenda 2020-2025 worden voortgezet. In het coalitie-akkoord *groen, open, inclusief en sociaal* zijn aanvullende nieuwe plannen en acties opgenomen. Deze sluiten goed aan op de thema's en de opzet van de duurzaamheidsagenda en versterken daarmee de impact van de met de duurzaamheidsagenda ingezette aanpak.

Duurzaamheidsagenda

Op 2 juli 2020 heeft de gemeenteraad de duurzaamheidsagenda 2020 – 2025 vastgesteld. Met de duurzaamheidsagenda wil de gemeente Diemen de omschakeling gaan maken van duurzame dingen doen naar dingen duurzaam doen. De duurzaamheidsagenda geeft de kaders voor de programmatische aanpak (blauwe blok in onderstaand schema) voor de komende jaren.

De duurzaamheidsagenda heeft twee pijlers met ieder drie thema's (gele blok in onderstaand schema). Met de eerste pijler duurzame samenleving wordt het afwentelen van problemen op andere landen en andere generaties tegengegaan. Tot de pijler duurzame samenleving behoren de volgende drie thema's: energie & klimaat, afval & circulaire economie, natuur & biodiversiteit. Met de tweede pijler gezonde leefomgeving worden de problemen in de leefomgeving aangepakt waar we hier en nu last van hebben. Tot de pijler gezonde leefomgeving behoren de volgende drie thema's: klimaatadaptatie, luchtkwaliteit & geluid en schone mobiliteit

De gemeente moet natuurlijk zelf het goede voorbeeld geven (eerste rode blok in onderstaand schema). Daarvoor wordt de interne samenwerking nog verder versterkt. De gemeente kan het realiseren van een duurzame samenleving en een gezonde leefomgeving echter niet alleen. Ook de samenwerking met de samenleving en de stichting Daarom Duurzaam Diemen zal worden geïntensiveerd (tweede rode blok in onderstaand schema).

Schematisch ziet de opzet van de duurzaamheidsagenda 2020-2025 er als volgt uit:

1) PROGRAMMA - Programmering, monitoring en rapportage - Doorwerking duurzaamheid in beleid (APV, Omgevingsvisie, handboek openbare ruimte, etc.) - Financiële regelingen voor duurzaamheid (leningen, subsidies, etc.) - Communicatie	
2) DUURZAME SAMENLEVING	3) GEZONDE LEEFOMGEVING
2.a) Energie & klimaat - Energie besparen - Duurzame energie opwekken - Aardgasvrij maken gebouwde omgeving - Stimuleren en faciliteren lokale energie-initiatieven - Aanpak overige broeikasgassen	3.a) Klimaatadaptatie Inspelen op: - Opwarming gebouwde omgeving (hittestress) - Intensere regenbuien - Langere periodes van droogte
2.b) Afval & Circulaire Economie - Preventie van afval - Verbeteren afvalscheiding - uitbannen giftige en milieuschadelijke stoffen - Stimuleren (lokale) circulaire producten en diensten - Circulaire aanpak grondstoffenstromen en strategische grondstoffen - stimuleren duurzame gezonde voeding en minder voedselverspilling - slim benutten organische reststromen - stimuleren duurzaam bouwen en slopen - stimuleren duurzame omgang met spullen	3.b) Luchtkwaliteit & geluid - Aanpak bronnen van luchtverontreiniging - Geluidmaatregelen bij bron, overdracht en ontvanger
2.c) Natuur & biodiversiteit - Versterken natuurwaarde - Versterken ecologische verbindingen, waaronder verbinding buurtgroen en natuur	3.c) Schone mobiliteit - Dekkend netwerk laadpalen e-mobiliteit - smart mobility - schone mobiliteit bevoorrading - Deelmobiliteit - Groen OV - Parkeerbeleid - Aantrekkelijke fiets en wandelroutes
4) SAMENWERKING gemeentelijke organisatie en activiteiten - Duurzaam\maatschappelijk verantwoord inkopen - Duurzaamheid bedrijfsvoering, gemeentelijke gebouwen, terreinen en voertuigen - Duurzaam ontwikkelen van de openbare ruimte. - Duurzaam beheren van de openbare ruimte	
5) SAMENWERKING met de samenleving - Versterken en uitbouwen Daarom Duurzaam Diemen community tot hét duurzaamheidsplatform binnen Diemen - Faciliteren en ondersteunen duurzaamheidsinitiatieven vanuit de samenleving - Duurzaamheidspacten met doelgroepen (bedrijventerreinen, winkelcentra, zorginstellingen, scholen, sportverenigingen, etc.) - stimuleren start-ups met oplossingen voor duurzaamheidsvraagstukken - steunen van initiatieven op het gebied van duurzaam en maatschappelijk verantwoord ondernemen	

Gemeentelijk duurzaamheidsprogramma

In het schema (zie inleiding) zijn de 5 hoofddoelen\onderdelen vanuit de duurzaamheidsagenda weergegeven:

1. Een programmatische aanpak
2. Naar een duurzame samenleving
3. Naar een gezonde leefomgeving
4. Samenwerken aan duurzaamheid binnen de gemeentelijke organisatie
5. Samenwerking aan duurzaamheid met de samenleving

In onderstaande tekst wordt per hoofddoel\onderdeel ingegaan op:

- langetermijndoelen (wat willen we bereiken)
- de geplande activiteiten voor 2023 (wat gaan we ervoor doen)
- monitoring (indicatoren uit de duurzaamheidsagenda en het coalitie-akkoord 2022 - 2026 voor zover al te bepalen)

1. Een programmatische aanpak

Wat willen we bereiken?

- Via een programmatische aanpak op duurzaamheid willen we binnen Diemen de komende jaren de omslag maken van duurzame dingen doen naar dingen duurzaam doen om zo de langetermijndoelen duurzame samenleving en gezonde leefomgeving uit de duurzaamheidsagenda 2020 – 2025 te realiseren. In het coalitie-akkoord zijn op de duurzaamheidsagenda aanvullende duurzaamheidsacties benoemd voor de periode 2022-2026.

Wat gaan we ervoor doen in 2023?

- Uitvoeren jaarprogramma duurzaamheid 2023 (dit zijn de acties uit de paragraaf duurzaamheid van de begroting 2023) op basis van de duurzaamheidsagenda en aanvullende acties uit het coalitie-akkoord
- Voortzetten interne en externe communicatiecampagnes duurzaamheid
- Voortzetten van het verstrekken van duurzaamheidsleningen en duurzaamheidssubsidies
- Opname van duurzaamheid bij ontwikkeling van nieuw gemeentelijk beleid

Monitoring

Wat	Werkelijk 2020	Werkelijk 2021	Begroot 2022	Begroot 2023
Aantal verstrekte duurzaamheidsleningen	13	6	25	25

2. Naar een duurzame samenleving

Met de pijler duurzame samenleving uit de duurzaamheidsagenda gaan we het afwentelen van problemen op andere landen en andere generaties tegen. Tot de pijler duurzame samenleving behoren de volgende drie thema's: Energie & Klimaat, Afval & Circulaire Economie, Natuur & Biodiversiteit

2.A THEMA ENERGIE & KLIMAAT

Wat willen we bereiken?

- 2040 fossiel onafhankelijke gemeente
- 60% CO₂ reductie in 2030 (Regeerakkoord) en 90% in 2050 (Klimaatakkoord)
- Minimaliseren emissie overige broeikasgassen
- 2030 20,8 GWh opwek zonne-energie/25 hectare zonnepanelen op grote daken

Wat gaan we ervoor doen in 2023?

- Vanuit de Transitievisie Warmte faciliteren en ondersteunen van buurtinitiatieven en ontwikkelen wijkgerichte aanpakken naar een aardgasvrij Diemen
- Voortzetten MRA-samenwerking voor onderzoek naar de ontwikkeling van aardwarmte (in 2021 gestart)
- Nieuwe afspraken over energie bij actualiseren van de meerjarenafspraken met woningcorporaties in 2024
- Uitvoering actieplan energie-armoede conform de in het coalitie-akkoord 2022-2026 benoemde acties met eindverantwoording over besteding gelabelde specifieke Rijksuitkering (SPUK) energie-armoede.
 - Voortzetting energie-advies door vrijwillige energiecoaches (n.a.v. prestatie-afspraken met woningcorporaties, gestart in 2021)
 - Opzetten Fix brigade (op afspraak energiebesparingsmaatregelen aan huis uitvoeren)
 - Uitvoeren witgoed regeling (vervanging energieslurpend witgoed door zuiniger apparatuur)
 - Organisatie bijeenkomsten in de buurtkamers over energiebesparing
 - Onderzoeken aanpak opwek duurzame energie voor minder draagkrachtigen
 - Ontwikkelen aanpak energie-armoede voor de doelgroep studenten
- Beoordeling ontwikkeling en indienen projectvoorstellen voor financiering vanuit Nationaal Isolatieprogramma, waaronder het in het coalitie-akkoord 2022-2026 aangekondigde isolatieprogramma voor woningen met de laagste energielabels.
- Uitwerking regionale energie strategie (RES):
 - Concretiseren zoekgebieden zonne- en windenergie naar projectgebieden
 - Uitvoeren milieueffectrapportage-procedure (m.e.r.) windenergie
 - Uitvoeren actieplan zon op grote daken 2022 -2026
 - Aanpak zon langs de snelwegen vanuit Opwek Energie Rijksgroonden (OER)
 - Voortzetten deelname RES regio samenwerking hernieuwbare warmte
 - Voortzetten deelname Regionale taskforce energie-infrastructuur en Energiesysteem Actieplan (ESAP)
- Voortzetten energie-advies woningeigenaren via regionaal energieloket
- Starten energie-advies bedrijven via regionaal energieloket
- Voortzetten jaarlijkse collectieve inkoopactie energiemaatregelen woningeigenaren
- Voortzetten ondersteuning VVE's energiebesparing en opwek duurzame energie
- Uitvoering toezicht en handhaving energie- en klimaatregelgeving Europese Energie Efficiency Richtlijn, Wet milieubeheer en Woningwet vanuit het door Diemen in 2022 mede-ondertekende Energiebesparingsakkoord Noord-Hollandse bedrijven 2022-2025

Monitoring

Wat	Werkelijk 2019	Werkelijk 2020	Werkelijk 2021	Begroot 2022	Begroot 2023
CO ₂ uitstoot (excl. Autowegen)	106.500 ton	n.n.b.	n.n.b.	110.000 ton	102.500 ton
Energiegebruik (excl. autowegen)	1.474 TJ	n.n.b.	n.n.b.	1.490 TJ	1.450 TJ
Elektriciteit uit hernieuwbare bronnen	2,6%	4,4%	n.n.b.	5,0%	8,5%

Bron: klimaatmonitor Rijkswaterstaat

2.B THEMA AFVAL & CIRCULAIRE ECONOMIE

Wat willen we bereiken?

- Het significant terugdringen van de hoeveelheid ongescheiden restafval richting de landelijke norm van 100 kg per inwoner
- Een volledig circulaire economie in 2050 (landelijke doelstelling)

Wat gaan we ervoor doen in 2023?

- Uitvoeren afvalplan 2020 gemeente Diemen: basisstructuur afvalinzameling behouden en het scheidingspercentage verder bevorderen
- Voortzetten communicatie en voorlichting over afvalscheiding
- Voortzetten van het op aanvraag verstrekken van containers aan huis voor de inzameling van oud papier en karton en/of plastic verpakkingen, blik en drankenkartons.
- Voortzetten gescheiden inzameling afval bij scholen
- Jaarlijkse uitdeeldag compost op gemeentewerf
- Stimuleren en faciliteren deelname aan de landelijke opschoondag zwerfafval van Nederland Schoon
- Verminderen van zwerfafval en het verkleinen van de plastic soep in Diemen, samen met onze (jonge) inwoners.
- Beoordeling aansluiting bij MRA aanpak grondstofstromen (via Meerlanden)
- In gesprek met ondernemers om hoeveelheid reclamemateriaal te verminderen (n.a.v. raadsmotie)

Monitoring

Wat	Werkelijk 2020	Werkelijk 2021	Begroot 2022	Begroot 2023
Hoeveelheid restafval (kg) per inwoner per jaar	236 kg	214 kg	180 kg	170kg

2.C THEMA NATUUR & BIODIVERSITEIT

Wat willen we bereiken?

- Versterken natuurwaarde
- Versterken ecologische verbindingen, waaronder verbinding buurtgroen en natuur
- 1000 nieuwe bomen planten in de komende 4 jaar (coalitie-akkoord 2022-2026)

Wat gaan we ervoor doen in 2023?

- Voortzetten inhuur ecologisch specialist voor advisering bij projecten en verbeterde omgang met beschermde soorten bij (ver)bouwen en overige werkzaamheden
- Uitvoeren van projecten uit het Uitvoeringsprogramma verbeteren Lokale Ecologische Structuur Diemen 2022 gericht op 1) in stand houden en verbeteren ecologische verbindingen en 2) kwaliteit van de Lokale Ecologische Structuur Diemen 2022 verbeteren, waaronder:
 - de aanleg van een aantal ecologische verbindingen langs het Amsterdam-Rijnkanaal
 - een verbinding onder het spoor tussen park Spoorzicht en de Oosterringdijk
 - verbeteren ecologische kwaliteit Park de Omloop en Diemerdreef.
- Het verbinden van buurtgroen met de hoofdgroenstructuur/natuur: Oosterringdijk is hier een mooi voorbeeld van
- Communicatie verbeterde aanpak voor omgang met beschermde soorten bij (ver)bouwen en overige werkzaamheden
- Voortzetten aanleg en onderhoud van natuurvriendelijke oevers en verbinden van waterpartijen
- Voortzetten verhogen van belevings- en natuurwaarde bij groot onderhoud van perken en borders
- Voortzetten grasmaaien met oog voor ecologie
- Voortzetten waar mogelijk bomen aanplanten conform de uit het coalitie-akkoord
- Stimuleringsactie planten bomen bij particulieren
- Voortzetten voorlichting problemen plaagdieren en waterkwaliteit door voedsel in de openbare ruimte

Monitoring

Wat	Werkelijk 2018	Werkelijk 2021	Begroot 2022	Begroot 2023
Hoeveelheid bomen in de openbare ruimte	10.774	11.693	12.000	12.250

Naar aanleiding van de actualisatieslag van het bomenbestand in 2019 en 2020 zijn er geen gegevens over het aantal bomen eind 2020. Het aantal bomen in 2018 is afkomstig uit de Update Groenplan.

3. Naar een gezonde leefomgeving

Met de pijler gezonde leefomgeving pakken we de problemen in de leefomgeving aan waar we hier en nu last van hebben. Tot de pijler gezonde leefomgeving behoren de volgende drie thema's: Klimaatadaptatie, Luchtkwaliteit & Geluid en Schone Mobiliteit

3.A THEMA KLIMAATADAPTATIE

Wat willen we bereiken?

- Voorbereid zijn op opwarming gebouwde omgeving (hittestress), Intensere regenbuien en langere periodes van droogte

Wat gaan we ervoor doen in 2023?

- Voortzetten operatie Steenbreek gericht op het stimuleren van ontstenen en vergroenen van privéterreinen
- Uitvoeren gemeentelijk rioleringsplan
- Voortzetten uitwerken en uitvoeren maatregelen op basis van de risico- en kansenkaart hittestress
- Klimaatadaptief inrichten Scheepskwartier en Vlinderbuurt, waarbij de resultaten worden gemonitord ter lering voor toekomstige projecten
- Klimaatadaptief inrichten Oranjeplantsoen, van Gemertplantsoen en Oosterringdijk bij reconstructie
- Voortzetten met scholen in gesprek over vergroenen van hun schoolpleinen
- Ontwikkelen GIS kaart monitoring voortgang klimaatadaptiviteit openbare ruimte als onderdeel van het Kwaliteitsplan Openbare Ruimte

Monitoring

Wat	Werkelijk 2018	Werkelijk 2019	Begroot 2020	Begroot 2021
GIS kaart voortgang klimaatadaptiviteit openbare ruimte	n. v. t. kaart wordt ontwikkeld als onderdeel van het Kwaliteitsplan Openbare Ruimte			

3.B) THEMA LUCHTKWALITEIT & GELUID

Wat willen we bereiken?

- Een gezonde leefomgeving met een schone luchtkwaliteit en lage geluidbelasting

Wat gaan we ervoor doen in 2023?

- Voortzetten inbreng en toetsing van eisen luchtkwaliteit en geluid bij ruimtelijke en verkeerskundige plannen en projecten
- Deename aan het Schone Lucht Akkoord
- Uitvoeren actieplan omgevingslawaai gemeentelijke wegen 2018-2022 en opstellen nieuw actieplan geluid
- Voortzetten jaarlijkse meting luchtkwaliteit in samenwerking met de GGD (in 2021 gestart)
- Voortzetten lobby verlagen maximumsnelheid Rijkswegen
- Voortzetten bewustwordingscampagne nadelen stoken en beperken overlast
- In samenwerking met de GGD uitzoeken of fijnstofvangers in openbare gebouwen (scholen) effectief kan zijn.

Monitoring

Wat	Wanneer
meting luchtkwaliteit	jaarlijks (ingaaande 2021)
5 jaarlijkse opstellen geluidbelastingskaarten	geluidbelastingskaart is in 2022 geactualiseerd; volgende actualisatie in 2026

3.C) THEMA SCHONE MOBILITEIT

Wat willen we bereiken?

- Uitstootvrij regionaal OV-systeem in 2030
- Overige regionale mobiliteitssystemen uitstootvrij in 2050
- Aantrekkelijke fiets- en wandelroutes

Wat willen we gaan doen in 2023?

- Bijplaatsen laadpalen voor auto's in Diemen (conform beleidsnotitie opladen elektrische voertuigen)
- Uitbreiden aantal zero emissie bussen door GVB
- Verbeteren zwakke schakels in het (regionaal) fietsnetwerk: verbreden brugdek Diemberburg en voorstel voor vervolgonderzoek op basis van haalbaarheidsonderzoek fietsverbinding Plantage de Sniep - station Diemen Zuid
- Hanteren parkeernormen en aanleg voldoende fietsparkeerplaatsen conform parkeernormennota
- Voortzetten regionale samenwerking Green Deal zero Emission stadslogistiek in samenwerking met de Vervoerregio Amsterdam
- Deelname aan regionaal mobiliteitsprogramma (onderdeel nationaal klimaatakkoord)
- In samenwerking met MRA-e onderzoeken van de mogelijkheden voor plaatsing van laadvoorzieningen van alleen op aanvraag naar pro actief op basis van geografische gegevens bezetting/gebruik en deelmobiliteit
- Uitbreiden en monitoren van het aanbod van elektrische deelmobiliteit (o.a. auto's en scooters)

Monitoring

Wat	Werkelijk 2020	Werkelijk 2021	Begroot 2022	Begroot 2023
Aantal laadpalen	53 laadpalen	74 laadpalen	100 laadpalen	125 laadpalen
(Aantal laadpunten)	106 laadpunten	148 laadpunten	200 laadpunten	250 laadpunten

4. Samenwerken aan duurzaamheid binnen de gemeentelijke organisatie

Wat willen we bereiken?

- Duurzaam/maatschappelijk verantwoord inkopen
- Duurzaamheid in de bedrijfsvoering: gemeentelijke gebouwen, terreinen en voertuigen
- Duurzaam ontwikkelen van de openbare ruimte
- Duurzaam beheren van de openbare ruimte
- 2030 klimaatneutrale gemeentelijke organisatie
- Doelstellingen circulair inkopen:
 - 2022 >10%;
 - 2025 >50%;
 - indien haalbaar 100% in 2030.

Wat gaan we ervoor doen in 2023?

- Voortzetten begeleiding Maatschappelijk Verantwoord Inkopen (MVI) door MVI- regisseur
- Opstellen jaarplan MVI 2023 mede op basis van inkoopjaarplan 2023
- Aansluiting bij relevante regionale inkooppakketten vanuit MRA programma Circulaire Economie
- Uitvoering gemeentelijke meerjarenonderhoudsplannen gericht op energiebesparing, opwek van duurzame energie en aardgasloze gemeentelijke gebouwen (zie paragraaf onderhoud kapitaalgoederen - gebouwen Diemen)
- voortzetten gescheiden afvalinzameling gemeentelijke organisatie
- Voortzetten inkoop duurzame elektriciteit en CO₂ gecompenseerd gas
- Advies duurzaamheid (energie, circulair, natuurinclusief en klimaatadaptatief) bij alle relevante ruimtelijke (her)ontwikkeling
- Advies natuur, milieu (geluid, lucht, veiligheid, bodem) en verkeer\mobiliteit waar van toepassing bij ruimtelijke (her)ontwikkelingen
- Alleen inkopen van gecertificeerd duurzaam hout en papier
- toepassen energiezuinige led-verlichting bij vervanging lichtmasten en armaturen
- voortzetten beheer openbare ruimte zonder chemische bestrijdingsmiddelen

Monitoring

Wat	Werkelijk 2020	Werkelijk 2021	Begroot 2022	Begroot 2023
Energieverbruik gemeentelijke organisatie	2.709.324 kWh	2.351.841 kWh	2.200.000 kWh	3.260.000kWh
	248.919 m3	272.619 m3	185.000 m3	265.000 m3
Opgewekte duurzame energie gemeentelijke organisatie	223.675 kWh	219.124 kWh	240.000 kWh.	325.000 kWh
% Led openbare verlichting	26,0%	26,0%	33,0%	40,0%

Toelichting Energieverbruik gemeentelijke organisatie

Het elektriciteitsverbruik voor de gemeentelijke organisatie over 2023 is begroot op basis van gebruiksgegevens over het eerste halfjaar van 2022. Het elektriciteitsverbruik neemt over 2022 toe ten opzichte van 2021. Dit komt doordat de inkoop van elektriciteit voor de hockeyclub aan de Sportlaan 9 (390.000 kWh) tijdelijk via de gemeente verloopt, totdat ze weer zoals bij de vorige gebruiker een eigen energieleverancier kunnen krijgen. Ook de uitbreiding met een nieuwe sporthal en renovatie met elektrificatie/van het gas halen van de oude sporthal aan de Prins Bernhardlaan (386.000 kWh) zorgt voor extra elektriciteitsverbruik ten opzichte van 2021. Met de op de nieuwe sporthal geplaatste zonnepanelen wordt voor een belangrijk deel van het elektriciteitsverbruik van de nieuwe sporthal gecompenseerd. Daarnaast zorgen de nieuwe openbare voorzieningen (pompen, straatverlichting, etcetera) in de wijk Holland Park en de nieuwe krachstroomaansluitingen op 4 evenementenlocaties voor extra elektriciteitsverbruik. Voor vrijwel alle festivals in de gebouwde omgeving kan nu gebruik worden gemaakt kan van netstroom in plaats van stroom van vervuilende en lawaaiige aggregaten op fossiele diesel. Het elektriciteitsverbruik van het zwembad is ten opzichte van 2021 met 9% toegenomen. Het elektriciteitsverbruik in het gemeentehuis en de gemeentewerf is met respectievelijk 22% en 17% gedaald door het terugzetten van de gebruikstijden van de hele dag (Corona-eis voor ventilatie) naar kantoortijden.

Het gasverbruik voor de gemeentelijke organisatie over 2023 is begroot op basis van gebruiksgegevens over het eerste halfjaar van 2022. In de sporthal aan de Prins Bernardlaan wordt sinds de renovatie met nieuwe aanbouw geen gas meer gebruikt. In 2022 loopt de inkoop van gas voor de hockeyclub aan de Sportlaan 9 (ongeveer 3% van het gemeentelijke gasverbruik) tijdelijk via de gemeente, totdat ze net als de vorige gebruiker weer een eigen energieleverancier kunnen krijgen. De belangrijkste gasverbruikers van de gemeentelijke organisatie zijn: het zwembad (63%), het gemeentehuis (15%) en de gemeentewerf (9%). Vrijwel alle gemeentelijke gebouwen laten in 2022 een afname van het gasverbruik ten opzichte van 2021 zien. De besparing door maatregelen, waaronder het terugzetten van de gebruikerstijden van de hele dag (Corona-eis voor de ventilatie) naar kantoor tijden en het energiezuiniger afstellen van de binnentemperatuurregeling naar aanleiding van de Oekraïne-crisis zijn voor de gemeentewerf (een kleine 7%) aanzienlijk minder groot dan voor gemeentehuis (ruim 36%). Dit komt omdat bij de gemeentewerf douchewaterverwarming een belangrijk onderdeel vormt van het gasverbruik en doordat storingen in de installatie in het begin van het jaar voor extra verbruik zorgden. Alleen bij het zwembad en bij de door verenigingen weer vaker gebruikte sporthal aan de Schoolstraat 61 (4% van het gemeentelijke gasverbruik) tekent zich een toename af van het gasverbruik van respectievelijk 11% en 3% ten opzichte van 2021. Het meeste gas verbruikt de gemeentelijke organisatie dus voor het zwembad. Dit verbruik fluctueert en is sterk afhankelijk van de buitentemperatuur. Los hiervan neemt het verbruik ook steeds meer toe doordat de installaties en (de isolatie van) het zwembad steeds verder verouderen.

5. Samenwerken aan duurzaamheid met de samenleving

Wat willen we bereiken?

- In samenwerking met de samenleving de omslag maken van duurzame dingen doen naar dingen duurzaam doen om zo de langetermijndoelen van een duurzame samenleving en gezonde leefomgeving uit de duurzaamheidsagenda 2020 – 2025 en het coalitie-akkoord 2022-2026 te realiseren
- Versterken en uitbouwen Daarom Duurzaam Diemen community tot hét duurzaamheidsplatform binnen Diemen
- Sluiten van duurzaamheidspacten met doelgroepen (bedrijventerreinen, winkelcentra, zorginstellingen, scholen, sportverenigingen, etc.)

Wat gaan we ervoor doen in 2023?

- Voortzetten van het natuur- en milieu-educatie aanbod voor scholen via de AM regio en Natuurwijs
- Ondersteuning bij het uitbouwen van Daarom Duurzaam Diemen
- Voortzetten in 2021 gestarte programma met energiecoaches (met focus op huurders)
- Starten met Fix-brigades (bezoek van monteurs op afspraak die energiebesparingsmaatregelen doorvoeren (fixen)) als onderdeel van het actieplan energie-armoede
- Nieuwe afspraken over duurzaamheid bij actualiseren van de meerjarenafspraken met woningcorporaties in 2024
- Jaarlijkse adviesvraag duurzaamheid aan kinderraad: initiatief dat kinderraad wil oppakken en/of initiatief voor gemeentelijke duurzaamheidsprogramma
- Ondersteuning inwonerinitiatieven duurzaamheid
- Stimuleren ambassadeurschap duurzaamheid
- Deelname onderzoek en doorontwikkeling Powersavergame (n.a.v. raadsnotie)

Monitoring

Wat	Werkelijk 2020	Werkelijk 2021	Begroot 2022	Begroot 2023
Verstrekte subsidies	1	2	3	3

Kostenraming

De kosten voor het jaarprogramma duurzaamheid over 2023 worden met de op dit moment beschikbare gegevens en op basis van de voorgenomen activiteiten over 2023 geraamd op € 509.000 (zie tabel). Dit kan worden gefinancierd vanuit het bestaande structurele budget voor duurzaamheid aangevuld met de bij deze begroting over 2023 geclaimde (meerjaren)budgetten voor duurzaamheid.

Duurzaamheid is een dynamisch terrein met vele lokale, regionale en (inter)nationale ontwikkelingen. De afgelopen twee jaar heeft de gemeente aan voorfinanciering gedaan vanuit de bestemmingsreserve duurzaamheid en achteraf diverse al dan niet gelabelde Rijksuitkeringen ontvangen voor duurzaamheid. Dit compliceerde het begroten en plannen van activiteiten.

Het Rijk heeft beterschap beloofd en laat dit ook zien met duidelijkheid over meerjarenbudgetten voor de doelstellingen van het nationale Klimaatakkoord 2019. Voor een tegemoetkoming aan gemeenten voor de ten opzichte van het Klimaatakkoord verhoogde ambities vanuit het regeerakkoord vinden nog onderhandelingen plaats.

Nieuwe (gelabelde) Rijksuitkeringen, extra investeringen en (lokale) ontwikkelingen die effect hebben op de gemaakte begroting voor duurzaamheid zullen via kwartaalbrieven worden voorgelegd aan uw raad.

onderdeel	actie	2023
1) programma	uitgaven communicatie en inhuur communicatie-advies duurzaamheid	15.000
	TOTAAL	15.000
2) duurzame samenleving	2.a) Energie&klimaat	
	structureel maken aanstelling warmteregisseur (1 fte)	n.v.t.
	inwonersinitiatieven en aanpak van het gas af vanuit transitievisie warmte	100.000
	inhuur ondersteuning van het gas af	60.000
	opwek duurzame energie vanuit RES	50.000
	inhuur ondersteuning projecten duurzame energie (o.a. zon op grote daken)	60.000
	regionaal energieloket inwoners	6.000
	regionaal energieloket bedrijven (waarvan 3.000 eenmalig voor implementatie)	8.000
	actieplan energie-armoede (uit € 450.000 gelabelde rijksuitkeringen)	n.v.t.
	FIX-brigades (in 2023 uit rijksuitkering energiearmoede daarna jaarlijks €100.000)	n.v.t.
	collectieve inkoopacties (jaarlijks)	5.000
	ondersteuning VVE's	10.000
	toezicht en handhaving energieregelgeving/energiebesparingsakkoord bedrijven	n.v.t.
	TOTAAL	299.000
	2.b) Afval&circulaire economie	
	uitvoeren afvalplan 2020 (vanuit afvalstoffenheffing)	n.v.t.
	TOTAAL	0
	2.c) Natuur&biodiversiteit	
	inhuur ecoloog (advies + acties vanuit kanskaart)	50.000
	kleur en fleur in plantsoenen (ruimtelijk beheer)	20.000
	vergroening buitenruimte (ruimtelijk beheer)	15.000
	TOTAAL	85.000
3) gezonde leefomgeving	3.a) Klimaatadaptatie	
	wijkgerichte aanpak maatregelen klimaatadaptatie	10.000
	uitvoeren gemeentelijk rioleringsplan (vanuit rioolheffing)	n.v.t.
	TOTAAL	10.000
	3.b) luchtkwaliteit & geluid	
	jaarlijkse luchtmeting GGD (milieubudget)	n.v.t.
	5 jaarlijks actieplan geluid (milieubudget)	n.v.t.
	TOTAAL	0
	3.c) schone mobiliteit	
	plaatsing laadpalen (vraaggestuurd)	5.000
	TOTAAL	5.000
4) samenwerking intern	adviseur MVI (niet uit duurzaamheidsbudget)	0,5 fte
	TOTAAL	0
5) samenwerking extern	subsidie Daarom Duurzaam Diemen	37.000
	energiecoaches	30.000
	powersavergame	8.000
	overige subsidies (reservering per jaar)	20.000
	TOTAAL	95.000
	TOTAAL	509.000